

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové, soudkyň JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jakuba Camrdu a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **K. D.**, práv. zastoupena JUDr. Dagmar Kláskovou, advokátkou se sídlem S.K. Neumanna 725, 500 02, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, poštovní příhrádka 21/OAM, 170 34, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 6. 2008, č. j. 32 Az 2/2008 – 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna JUDr. Dagmar Kláskové, advokátky se sídlem S. K. Neumanna 725, 500 02, Hradec Králové, **se určuje** částkou 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové výše označeným rozsudkem zamítl žalobu žalobkyně (dále „stěžovatelka“) podanou proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 12. 2007, č. j. OAM-698/VL-07-ZA07-2006; tímto rozhodnutím nebyla stěžovatelce udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka včas kasační stížnost a domáhá se jeho zrušení.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že z rozhodnutí krajského soudu není zejména zřejmé, zda se krajský soud zabýval zákonností průběhu správního řízení. Stěžovatelka poukazuje na skutečnost, že v okamžiku, kdy bylo oznámeno rozhodnutí o neudělení azylu, toto rozhodnutí jí a jejímu manželovi nebylo nijak odůvodněno, ač jednání byl přítomen tlumočník. Stěžovatelka již v průběhu řízení poukazovala na nedostatky při zajištění tlumočení do jazyka, kterému rozumí. Stěžovatelka je přesvědčena, že pokud bylo správnímu orgánu a následně i krajskému soudu známo, že neovládá český jazyk, měly být veškeré listiny překládány do ruského jazyka, aby jejich obsah byl stěžovatelce ihned srozumitelný.

Stěžovatelka připouští, že primárně následovala svého manžela, který byl ze strany státních orgánů pronásledován kvůli svému náboženskému vyznání. Zároveň je však přesvědčena, že sama splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, a považuje rozhodnutí žalovaného v tomto směru za nedostatečně odůvodněné a tedy nepřezkoumatelné, neboť není zřejmé, zda žalovaný shromáždil potřebné informace o aktuálních možnostech léčby neplodnosti islámských žen v tradičním oděvu. Stěžovatelka přitom tvrdí, že tyto ženy mají v současné době pouze velice omezené možnosti léčby. V případě návratu by jí v této léčbě z důvodu jejich náboženského vyznání bylo bráněno.

V neposlední řadě stěžovatelka nesouhlasí se skutkovým závěrem žalovaného ohledně politické a náboženské situace v Kazachstánu, tj. se závěry, že jí v případě návratu nehrozí žádné pronásledování; toto tvrzení však nikterak nekonkretizuje.

Žalovaný v písemném vyjádření uvedl, že stěžovatelka byla řádně seznámena za přítomnosti tlumočnice ruského jazyka s podklady pro vydání rozhodnutí, stejně tak i protokol o seznámení s obsahem rozhodnutí je podepsán stěžovatelkou, tlumočnicí a přítomnými osobami, což dokládá správní orgán obsahem spisu. Tvrzení stěžovatelky se nezakládají na pravdě. Kasační stížnost považuje za nedůvodnou a navrhuje její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Stěžovatelka podřadila svou kasační stížnost pod čtvrtý důvod přijatelnosti – zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do jejího hmotně-právního postavení, přičemž se opírá patrně o bod b) čtvrtého důvodu přijatelnosti – že krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva (jelikož není tvrzeno, že by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu).

Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Námítky stěžovatelky uváděné v kasační stížnosti stran udělení azylu, Nejvyšší správní soud považuje za nedůvodné, přitom konstatuje, že námitkami obdobného rázu se převážně opakovaně již zabýval a vypořádal se s nimi již ve svých dřívějších rozhodnutích.

Podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 2 odst. 7 zákona o azylu, v rozhodném znění, se „za pronásledování ... pro účely tohoto zákona považovalo závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství. Za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“

Nejvyšší správní soud konstatuje, že jakkoli je smyslem práva azylu poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, www.nssoud.cz).

K námitce stěžovatelky, že při předání rozhodnutí správního orgánu jí nebylo toto rozhodnutí nijak odůvodněno a přeloženo a že nebyli s manželem seznámeni se spisem a obsahem rozhodnutí, Nejvyšší správní soud uvádí, že ze spisu správního orgánu, který byl soudu předložen, je seznatelné, že stěžovatelka byla řádně seznámena za přítomnosti tlumočnice ruského jazyka s podklady pro vydání rozhodnutí (viz protokol ze dne 2. 11. 2007, podepsaným stěžovatelkou, tlumočnicí a pověřenou pracovnící správního orgánu). Ze spisového materiálu vyplývá, že stěžovatelce byla dána možnost vyjádřit se k předloženým podkladům, což také učinila a její výpověď byla zaprotokolována. Taktéž z protokolu o předání rozhodnutí ze dne 15. 1. 2008 vyplývá, že tomuto úkonu byla přítomna tlumočnice. Protokol byl rovněž podepsán všemi přítomnými osobami a rozhodnutí stěžovatelka převzala do vlastních rukou. Tyto námitky stěžovatelky tak je nutno označit za zcela nedůvodné.

K stížní námitce o existenci důvodů k udělení azylu z humanitárních důvodů, s tím, že rozhodnutí není řádně odůvodněno, odkazuje Nejvyšší správní soud stejně jako správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti na stranu č. 6 odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, ze kterého je zřejmé, že se správní orgán posouzením zdravotního stavu stěžovatelky zabýval, konkrétně její nemožností otěhotnět, včetně úrovní a možnostmi léčby tohoto onemocnění mimo území České republiky pečlivě zabýval. Neposkytování dostačující lékařské péče, resp. poskytování této péče odlišně od představ stěžovatelky není relevantním azylovým důvodem. Nadto správní orgán si obstaral dostatek informací, jak již bylo uvedeno výše, z nichž nelze dovozovat, že by byly ženy hlásící se k nějaké formě islámu a oblékající tradiční oděv v přístupu ke zdravotní péči nějakým způsobem znevýhodňovány či diskriminovány.

Jak již bylo uvedeno např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádání z kautel předpokládaných taxativními výtyči ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“

V rozsudku NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48 Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě bodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou právní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95).*“

V případě stěžovatelky nebyl důvod k udělení humanitárního azylu shledán a Nejvyšší správní soud má za to, že správní orgán nevybočil ze zákonných mezí při svém správním uvážení.

Nejvyšší správní soud se rovněž opakovaně vyjádřil k povinnosti alespoň tvrdit azylově relevantní důvody, např. v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikovaném pod č. 181/2004 Sb. NSS, na www.nssoud.cz, kasační soud konstatoval, že „*žádného ustanovení zákona o azylu nelze dovést, že by správnímu orgánu vznikala povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné, a posléze ke těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost tvrzení má zvláště v řízení ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam, neboť pouze stěžovatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení. Stejně tak v řízení před správním soudem nelze bez jednoznačného a určitého zpochybnění závěrů správního orgánu ze strany soudu dovést okolnosti týkající se osobního příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v zemi jeho původu. Z důvodu § 12 a násl. zákona o azylu je zřejmé, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v příslušných ustanoveních uvedené. Na tomto místě je třeba zdůraznit logiku řízení o žádosti o udělení azylu, které je prováděno zásadou aktivity žadatele o azyl.*“

V případě stěžovatelky však nelze azylově relevantní důvody, ale ani jejich tvrzení shledat, ani ze spisu dovést. Stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své zemi činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, nemohla být tudíž z tohoto důvodu ani pronásledována. Obdobně ani nebyly tvrzeny žádné skutečnosti zakládající možné pronásledování z důvodu náboženství, rasy nebo pohlaví, národnosti nebo příslušnosti k určité skupině, naopak sama připouští, že při odchodu ze země původu primárně následovala svého manžela. Stěžovatelka rovněž neuvedla žádné důvody, z nichž lze dovést hrozbu závažné újmy v případě jejího návratu do vlasti.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelka sama žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost nepřijatelnou a podle ustanovení § 104a s. ř. s. ji odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první s. ř. s., ve spojení s ustanovení § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (ustanovení § 35 odst. 8, ve spojení s ustanovení § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokátce částkou 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a písemné podání soudu týkající se věci samé, a 2 x 300 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s ustanovení § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 shora citované vyhlášky, celkem 4800 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů řízení ve výši 4800 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v tehdy

platném znění. Částka daně, vypočtená dle ustanovení § 37 odst. 1 a ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., činí 912 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznávají náhrady nákladů v celkové výši 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. března 2009

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu